

آمریکا

سند جانبه گرایی در نبود ایالات متحده

در پایان نشست گروه ۲۰، رامافوسا تأکید کرد: «آفریقای جنوبی از این دوره ریاست استفاده کرد تا اولویت‌های آفریقا و جنوب جهانی را قاطعانه در کانون توجه قرار دهد.»

پس از سخنرانی، در حالی که رهبران دیگر به او تبریک می گفتند، صدای او از میکروفنی که باز مانده بود شنیده شد که می گفت: «کار آسانی نبود.»

پیروزی چند جانبه گرایی

آفریقای جنوبی برگزاری نشست اخیر و صدور بیانیه رایک پیروزی برای «چند جانبه گرایی در جهان» در مواجهه با سیاست یکجانبه «اول آمریکا» در دولت ترامپ می داند. بسیاری از رسانه‌ها، تحلیلگران و سیاستمداران هم با این نگاه موافقت.

روزنامه نیویورک تایمز در گزارشی نوشت: «بیانیه پایانی حاوی مفاهیم و اصطلاحاتی بود که مقامات دولت ترامپ در نشست‌های مقدماتی با آن‌ها مخالفت کرده بودند؛ از جمله گذار عادلانه انرژی، تغییرات اقلیمی و برابری جنسیتی.»

نبیل احمد، از مدیران ارشد آکسفام آمریکا که در این اجلاس حضور داشت، به این روزنامه گفت: «به نظرم پیام بزرگ این نشست گروه ۲۰ این است که با وجود قلدری‌های ژئوپلیتیک و قدرت ایالات متحده، کشورها می توانند گرد هم آیند و همچنان امور را به پیش ببرند.»

لوتیس ایناسیو لولا داس سیلوا، رئیس جمهور برزیل نیز پس از پایان نشست در روز یکشنبه به خبرنگاران گفت که به رغم ترویج یک جانبه گرایی توسط ترامپ، «من معتقدم چند جانبه گرایی پیروز خواهد شد.» او افزود: «همه در اینجا می دانند که ما در کنار هم، بسیار قوی تر و کارآمدتر خواهیم بود.»

مارک کارنی در کنفرانس خبری خود در ژوهانسبورگ گفت: «این اجلاس کشورهایی را گرد هم آورد که سه چهارم جمعیت

جهان، دوسوم تولید ناخالص داخلی جهانی و سه چهارم تجارت جهانی را نمایندگی می کنند؛ آن هم بدون حضور رسمی ایالات متحده.» او افزود: «این موضوع یادآوری می کند که مرکز ثقل اقتصاد جهانی در حال جابه جایی است.» نخست وزیر کانادا که در ابتدای سال ۲۰۲۵ پس از پیروزی در انتخابات به قدرت رسیده، در دوران مبارزات انتخاباتی خود به شدت در برابر تعرفه‌های سنگین ترامپ بر کانادا و حتی تهدید ضمیمه کردن کانادا به آمریکا ایستادگی کرده بود. او از همان ابتدا تمرکز خود را بر کاهش وابستگی اقتصادی کانادا به ایالات متحده گذاشته و به دنبال شرکای جدید در سراسر جهان است. کارنی در این سفر اعلام کرد که امارات متحده عربی پس از دیدار او با شیخ محمد بن زاید، رئیس این کشور، متعهد شده ۷۰ میلیارد دلار کانادا (معادل حدود ۶۵ میلیارد دلار سنگاپور) در کانادا سرمایه گذاری کند. این بزرگترین تعهد سرمایه گذاری خارجی در تاریخ کانادا به شمار می رود.

نیویورک تایمز نوشته است: «با وجود تمام این شادمانی‌ها، مقام‌های آفریقای جنوبی، لولا و تحلیلگران حامی مواضع آن‌ها دچار این توهم نیستند که می توانند به سادگی و بدون همراهی آمریکا تحول بزرگی را رقم بزنند. حجم عظیم اقتصاد ایالات متحده به این معناست که این کشور همچنان نفوذی تعیین کننده بر مسائل حیاتی جهان، نظیر انرژی‌های تجدیدپذیر، تجارت و جنگ‌ها دارد.»

برزیل هنوز با تعرفه‌های سنگینی که واشنگتن بر برخی محصولاتش اعمال کرده، دست و پنجه نرم می کند. آفریقای جنوبی نیز در میانه مذاکرات دشواری با دولت ترامپ برای کاهش تعرفه ۳۰ درصدی خود قرار دارد. علاوه بر این، بیانیه نهایی گروه ۲۰ الزام آور نیست؛ این سند مجموعه‌ای از توصیه‌ها را ارائه می دهد و اگر چه می تواند بر سیاست گذاری نهادهایی چون صندوق بین المللی پول

مقام‌های آفریقای جنوبی، لولا و تحلیلگران حامی مواضع آن‌ها دچار این توهم نیستند که می توانند به سادگی و بدون همراهی آمریکا تحول بزرگی را رقم بزنند. حجم عظیم اقتصاد ایالات متحده به این معناست که این کشور همچنان نفوذی تعیین کننده بر مسائل حیاتی جهان، نظیر انرژی‌های تجدیدپذیر، تجارت و جنگ‌ها دارد

اثر بگذارد، اما رأی ایالات متحده در بسیاری از این نهادها همچنان وزنه سنگینی محسوب می شود.

ناکامی در دستیابی به یک هدف مهم

با وجود وعده‌های مکرر، از جمله تأکید در بیانیه اجلاس بر «تقویت اجرای چارچوب مشترک گروه ۲۰»، آفریقای جنوبی پیشنهاد جدید و ملموسی برای کاهش فشار مالی بر کشورهای بدهکار ارائه نکرد. این اجلاس همچنین نقطه پایانی بود بر دوره کوتاه رهبری جنوب جهانی بر گروه ۲۰؛ دوره‌ای که پس از ریاست اندونزی (۲۰۲۲)، هند (۲۰۲۳) و برزیل (۲۰۲۴) شکل گرفته بود. اکنون، ایالات متحده قرار است در اول دسامبر ریاست این گروه را بر عهده بگیرد.

در ماه اکتبر، وزرای دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی گروه ۲۰ در واشنگتن دیدار کردند و بر سر بیانیه‌ای اجماعی درباره مسئله بدهی به توافق رسیدند. در این بیانیه آمده بود: «ما ادعان داریم که سطح بالای بدهی، یکی از موانع اصلی رشد فراگیر در بسیاری از اقتصادهای در حال توسعه است؛ مانعی که توانایی آن‌ها را برای سرمایه گذاری در زیرساخت‌ها، تاب آوری در برابر بلایا، بهداشت، آموزش و سایر نیازهای توسعه‌ای محدود می کند.»

این گروه همچنین متعهد شد که حمایت خود را از تلاش‌های کشورهای با درآمد کم و متوسط برای رسیدگی به آسیب پذیری‌های ناشی از بدهی، به شیوه‌ای «مؤثر، جامع و سیستماتیک» تجدید کند

تمرکز اصلی این بیانیه بر بهبود «چارچوب مشترک» بود؛ مکانیسمی که پنج سال پیش برای تسریع و ساده سازی فرایند تجدید ساختار بدهی‌ها راه اندازی شد، اما همواره مورد انتقاد شدید بوده است. هدف این چارچوب کمک به کشورهایی است که دیگر نتوان بازپرداخت بدهی‌های خود را ندارند و مجبور به بازنگری در آن‌ها هستند. علاوه بر این، بیانیه از شفافیت بیشتر در گزارش‌های بدهی‌ها و افزایش وام‌دهی توسط بانک‌های توسعه منطقه‌ای حمایت کرد.

بر اساس گزارش الجزیره، کل بدهی کشورهای در حال توسعه تا اواسط سال ۲۰۲۵ به رکورد بی سابقه ۱۰۹ تریلیون دلار رسید. در سال‌های اخیر، ترکیبی از همه گیری کووید-۱۹، شوک‌های اقلیمی و افزایش قیمت مواد غذایی، بسیاری از کشورهای فقیر را مجبور کرد برای تثبیت اقتصاد خود به استقراض روی آورد و از سرمایه گذاری‌های ضروری چشم‌پوشی کنند. محاسبات اخیر سازمان ملل نشان می دهد که بیش از ۴۰ درصد از دولت‌های آفریقایی، اکنون بیشتر از هزینه‌ای که صرف بهداشت و درمان می کنند، برای بازپرداخت بدهی‌های خود می پردازند.

آفریقا همچنین با هزینه‌های گزاف استقراض مواجه است. در سال ۲۰۲۳، میانگین بازده اوراق قرضه (بهره بدهی دولتی) در آفریقا ۹/۸ درصد بود، در حالی که این رقم برای آمریکای لاتین و کارائیب ۶/۸ درصد ثبت شد.

در همین حال، آفریقا برای دستیابی به اهداف توافق پاریس، سالانه به ۱۴۳ میلیارد دلار تأمین مالی اقلیمی نیاز دارد، اما در سال ۲۰۲۲ تنها حدود ۴۴ میلیارد دلار دریافت کرد. در مقابل، کشورهای این قاره در سال ۲۰۲۴ مجبور شدند نزدیک به ۹۰ میلیارد دلار صرف بازپرداخت بدهی‌های خارجی خود کنند.

دستورکار آینده

هایدی کربو ردیکر، پژوهشگر شورای روابط خارجی آمریکا معتقد است به رغم اینکه دستورکار نشست تحت تأثیر غیبت‌ها قرار داشت اما خروجی این نشست که در تضاد با سیاست‌های آمریکا بود باعث می شود تا دستورکار نشست آینده که در فلوریدای آمریکا برگزار خواهد شد به شدت تحت تأثیر قرار گیرد: «این اجلاس در معرض خطر تحت الشعاع قرار گرفتن توسط غایبان بزرگ خود بود. دونالد ترامپ با تحریم نشست، در آن شرکت نکرد و شی جین پینگ و ولادیمیر پوتین نیز غایب بودند. آرژانتین و مکزیک هم سطح هیئت‌های خود را کاهش دادند. ترکیب دستور کار جسورانه آفریقا، صندلی‌های خالی قدرت‌های بزرگ و مداخلات اخلال گرانه آمریکا صحنه را برای انتقال ریاست گروه ۲۰ از ژوهانسبورگ به واشنگتن با برنامه‌هایی کاملاً متفاوت آماده کرد. باید انتظار چرخشی محسوس به سمت سیاست اول آمریکا در سال ۲۰۲۶ در استراحتگاه ترامپ در فلوریدا داشت.»

به نوشته او، به رغم اختلافات زیاد، چندین مورد از اولویت‌های اصلی آفریقای جنوبی در واقع با دستورکار دولت ترامپ، به ویژه در مورد پایداری بدهی‌ها و مواد معدنی حیاتی، همسویی دارد: در موضوع بدهی، آفریقای جنوبی رویکردهای جدیدی را برای حل بحران بدهی کشورهای کم درآمد مطرح کرد که شامل حرکت از «تجدید ساختار» به سمت «تأمین مالی مجدد» بود. حتی اگر آمریکا با جزئیات پیشنهادات (مانند استفاده از ذخایر طلای صندوق بین المللی پول) موافق نباشد، نوعی سازگاری با دیدگاه خزانه داری ترامپ وجود دارد. اسکات بسنت، وزیر خزانه داری آمریکا نیز از روندهای گند صندوق بین المللی پول انتقاد کرده است. هم آفریقای جنوبی و هم آمریکا خواهان سیستمی عادلانه تر و سریع تر هستند که همه طلبکاران (از جمله چین) را پای میز بیاورد.

در موضوع نابرابری، آمریکا چارچوب پیشنهادی آفریقای جنوبی را نخواهد پذیرفت اما چگونگی حفظ ثبات اجتماعی و رشد اقتصادی در شرایط بدهی و نرخ بهره بالا اکنون یک مشکل مشترک میان شمال و جنوب است، نه فقط مختص آفریقا.

بر همین اساس انتظار می رود گفت وگوهای فلوریدا حول محور «مقررات دزدایی»، «فراوانی انرژی» (مبتنی بر سوخت‌های فسیلی) و تجارت با رویکرد «اول آمریکا» باشد. وزرای که امسال درباره ریسک‌های اقلیمی بحث کردند، سال آینده در ایالات متحده صحبت‌هایی متفاوت درباره آزادسازی هیبروکربن‌ها خواهند شنید.

سیاستمداران

موافقت کلی اوکراین با طرح صلح ترامپ

در حالی که روسیه به طور مشروط از طرح دونالد ترامپ درباره جنگ اوکراین استقبال کرده، شبکه سی بی اس نیوز خبر داد که کی یف به طور کلی با پیشنهاد آمریکا موافقت کرده است. به روایت این شبکه و برخی دیگر از رسانه‌های آمریکایی، کی یف با عناصر اصلی پیشنهاد ارائه شده دونالد ترامپ برای پایان جنگ اوکراین موافقت کرده است. یک مقام آمریکایی در مصاحبه با «نیوزنیشن» گفت که اوکراین با عناصر اصلی پیشنهاد صلح ارائه شده توسط ترامپ موافقت کرده اما برخی از جزئیات هنوز باید بررسی شوند. این خبر در شرایطی منتشر شده که روز گذشته، رئیس جمهور روسیه ولادیمیر پوتین به صورت مشروط از طرح پیشنهادی آمریکا برای پایان جنگ استقبال کرد. به گفته کرملین، پوتین در گفت وگویی تلفنی با رئیس جمهور ترکیه تأکید کرد که طرح پیشنهادی ترامپ به «شکل کنونی» می تواند مبنای مذاکرات صلح اوکراین باشد.

توقف دادگاه نتانیا‌هو

روز گذشته محاکمه «بنیامین نتانیا‌هو»، نخست وزیر این رژیم در دادگاه تل آویو به اتهام فساد مالی پس از دریافت یک پاکت محرمانه متوقف شد. اندکی پس از آنکه نتانیا‌هو برای مدت کوتاهی به دادگاه بازگشت و با قضات دیدار کرد، با تأکید بر اینکه «نمی توانم جزئیات این نامه را که مربوط به سطح بالای سیاسی است بیان کند»، افزود: «اکنون ما نمی توانیم این جلسه را ادامه دهیم و نمی دانم غیبت من از دادگاه طول خواهد کشید.» نتانیا‌هو روز دوشنبه نیز دادگاه را به بهانه «جلسه سیاسی فوری» ترک کرد و مدعی شد که باید در کنست (پارلمان اسرائیل) حضور داشته باشد؛ اما در آن شرکت نکرد. تحلیلگران حقوقی می گویند، تکرار درخواست‌های نتانیا‌هو مبنی بر لغو جلسه با ارائه پاکت‌های محرمانه به قاضی دادگاه، بیانگر تلاش او برای گند کردن روند محاکمه و خرید زمان است. نتانیا‌هو با چهار پرونده قضایی مواجه است که شامل اتهامات فساد، دریافت رشوه و سوءاستفاده از اعتماد عمومی می شود.

آتش بس سودان فریبی برای جامعه جهانی

سختگوی دولت سودان در واکنش به اعلام آتش بس انسانی از سوی فرمانده نیروهای پشتیبان سریع، ضمن اشاره به جنایات هولناک آنها، این اظهارات را مانوری سیاسی برای فریب دادن جامعه جهانی دانست. خالد الاعیسر، سخنگوی دولت سودان روز گذشته اظهار کرد: «علام آتش بس انسان دوستانه از سوی (محمد حمدان دقلو معروف به حمیدتی) فرمانده نیروهای پشتیبان سریع سودان، یک مانور سیاسی آشکار در تضاد با جنایاتی است که نیروهایش مرتکب شده‌اند.» الاعیسر گفت: «نیروهای پشتیبان سریع در شهرهای الفاشر و بارا مرتکب جنایات هولناکی شدند و نمی توان صحبت فرمانده آنها را جدی گرفت». سخنگوی دولت سودان در ادامه تأکید کرد: «اظهارات فرمانده نیروهای پشتیبان سریع در واقع تلاش دوباره او برای فریب دادن جامعه جهانی و زیبا جلوه دادن چهره خود است.» او افزود: «نیروهای پشتیبان سریع از زمان بیانیه جده، از آتش بس‌های قبلی برای رساندن تدارکات به دست مزدوران خود و تحقق دستاوردهای نظامی استفاده کرده است.»

